

Societatea civilă solicită Președintelui Republicii Moldova să nu promulge Legea privind evaluarea integrității instituționale

16 mai 2016

Societatea civilă condamnă modul netransparent de adoptare a Legii privind evaluarea integrității instituționale de către Parlamentul Republicii Moldova la 28 aprilie 2016, produs pe fundalul numeroaselor declarații ale conducerii Parlamentului despre necesitatea intensificării colaborării cu sectorul asociativ. Legea conține prevederi care riscă să genereze un șir de încălcări ale drepturilor omului, precum și riscuri de abuz din partea instituțiilor care vor evalua integritatea instituțională - Centrul Național Anticorupție (CNA) și Serviciul de Informații și Securitate (SIS). Organizațiile societății civile au criticat anterior acest proiect de lege, dar Parlamentul a ignorat aceste opinii, fără a organiza dezbateri publice. Necesitatea perfecționării cadrului legal în domeniul prevenirii și combaterii corupției la nivel înalt este unul din angajamentele Republicii Moldova asumate în contextul implementării Acordului de Asociere RM-UE.

La 23 decembrie 2013, Parlamentul a adoptat Legea nr. 325 privind testarea integrității profesionale în scopul combaterii corupției în structurile de stat. La 15 decembrie 2014, Comisia de la Veneția a constatat că Legea nr. 325 nu corespunde standardelor europene de protecție a drepturilor omului.¹ La 16 aprilie 2015, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale principalele prevederi ale acestei legi.² În toamna anului 2015, Ministerul Justiției a elaborat un nou proiect de lege care modifică substanțial conceptul Legii nr. 325, înlocuind testarea individuală a integrității profesionale a agenților publici cu evaluarea integrității instituționale, care a fost aprobat de Guvern la 28 octombrie 2015.

La 26 februarie 2016, Parlamentul a adoptat acest proiect de lege în prima lectură. Ulterior, pe 27 aprilie 2016 Comisia parlamentară Juridică, numiri și imunități a examinat amendamentele deputaților la respectivul proiect și l-a înaintat spre votare în a doua lectură, fapt care a avut loc a doua zi, pe 28 aprilie 2016. În situația în care proiectul de lege este unul deosebit de problematic din punct de vedere al respectării drepturilor omului și a stârnit critici din partea organizațiilor societății civile³, trezește îngrijorare faptul că nu au fost organizate consultări și dezbateri publice, în corespundere cu prevederile legislației privind transparența decizională și ale Regulamentului Parlamentului.

Criticile societății civile s-au referit, în principal, la faptul că proiectul de lege nu soluționează câteva probleme esențiale ridicate de Comisia de la Veneția și Curtea Constituțională. El nu prevede un control judiciar adecvat al testării integrității, nu este cerută existența unei bănuieli rezonabile veritabile pentru începerea testării și nici nu există garanții că testorii nu vor provoca persoanele testate la comiterea infracțiunilor. **De asemenea, noul sistem creează premise pentru influențarea nelimitată de către CNA a oricărei entități publice.** Proiectul împuternicește CNA să efectueze controale asupra entităților publice și să conteste refuzul de demitere a conducătorului entității supuse evaluării, adică să influențeze în mod direct concedierea oricărui conducător al instituțiilor publice din țară. În plus, legea prevede că dosarele generate de acest proiect de lege să fie examinate de judecători specializați în judecătorii și curți de apel, care să fie selectați și numiți de Consiliul

¹ Comisia de la Veneția, opinia nr. 789/2014, CDL-AD(2014)039, 15 decembrie 2014, disponibilă la [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2014\)039-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2014)039-e).

² Curtea Constituțională, hotărârea nr. 7 din 16 aprilie 2015, disponibilă la <http://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=532&l=ro>.

³ Opinia cu privire la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative / proiectul legii de modificare a Legii nr. 325 privind testarea integrității profesionale, din 15 septembrie 2015, disponibilă la http://crjm.org/wp-content/uploads/2015/09/2015-09-15-opinie-Legea-TIP_CRJM-AGER.pdf.

Superior al Magistraturii în baza unui Regulament coordonat cu CNA, ceea ce ridică mari semne de întrebare cu privire la imixtiunea în independența justiției.

Organizațiile semnatare solicită Președintelui Republicii Moldova să refuze promulgarea proiectului de lege nr. 434 privind evaluarea integrității instituționale și să-l întoarcă Parlamentului pentru organizarea consultărilor publice și reexaminarea proiectului.

Semnatari:

1. Centrul de Resurse Juridice din Moldova,
2. Expert-Grup,
3. Asociația pentru o Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER),
4. Asociația Promo-LEX,
5. Transparency International-Moldova,
6. Asociația pentru Democrație Participativă (ADEPT),
7. Institutul de Politici și Reforme Europene(IPRE).